

ĒRIKS KŪLIS

Uzgleznot
laiku

821.174-32

Ku 325

Arņa Kilbloka vāka dizains

Vāka dizainam izmantots attēls no AdobeStock.com/Irina

Ēriks Kūlis

UZGLEZNOT LAIKU

Stāsti

Apgāda vadītāja **VIJA KILBLOKA**

Projekta vadītāja *Bārbala Simsons*

Redaktore *Gundega Sēja*

Korektores *Andžela Berķe, Evija Stikute*

Apgāds Zvaigzne ABC, SIA, K. Valdemāra ielā 6,

Rīgā, LV-1010. Red. nr. L-4249.

Jelgavas tipogrāfija

Šis ir ar autortiesībām aizsargāts darbs. Darba reproducēšana vai jebkāda cita neatļauta izmantošana ir autortiesību pārkāpums. Par autortiesību pārkāpšanu ir paredzēta atbildība Krimināllikuma 148. pantā.

© Ēriks Kūlis, 2023

© Literārā apdare, izdevums, mākslinieciskais noformējums,

Apgāds Zvaigzne ABC, 2023

ISBN 978-9934-31-428-5

GARĪGĀ NEPIECIEŠAMĪBA

Otomārs Orbe, kā pats uzskatīja, dzīvoja gandrīz vai akas dibenā. Kā gan citādi varētu nodēvēt viņa mitekli četrstūrīnā pagalmā, ko veidoja pirms Pirmā pasaules kara celtie sešu stāvu nami. Ducīgais, kā ar cirvi iztēstais vīrs bija dzirdējis, ka viņa allaž patumšajā dzīvoklī reiz dzīvojis vientuļš mierlaika sētnieks. Viņa darba pienākumi vienmēr bijuši nemainīgi – pulksten piecos uztrūkties no modinātāja spalgās balss un atkarībā no gada laika ņemt rokās nokaltušu bērzu zaru slotu vai sniega lāpstu. Protams, ielu slaucīšana netika atcelta arī kara gados, lai kādas valsts karaspēks bija ienācis vai atkāpies no pilsētas. Otomārs iztēlojās, kā zaldāti, bariņos soļojot, gremo, dzied, lādējas vai alkatīgi lūkojas uz vietējām sievietēm. Lai kas arī notiktu, sētnieks nerimtīgi kustējās darba ritmā viņam uzticētajā ielas posmā.

Precību gados Orbes kungs bija pārliecināts, ka nedrīkst būt tik egoistisks, lai laulātos, jo, strādājot glābšanas stacijā, katra maiņa viņa dežūrās varēja būt pēdējā. Daudz reižu viņš ar pārcilvēciskiem spēkiem no jūras viļņiem vilka malā piedzērušu tēvaini vai debespusēs dezorientējušos matronu, kas jau grasījās klauvēt pie Svētā Pētera vārtiem. Pavisam viegli varēja gadīties, ka Orbes jauns kungs pats kādu vakaru vairs neatgrieztos

mājās, un ko tādā gadījumā darītu nelaimīgā atraitne ar bērniem? Augstā atbildības apziņa no viņa jūtu spektra izslēdza jēdzienu *mīlestība*. Pietika jau ar vienu reizi.

Bet divdesmit gadus pēc Trešās atmodas glābšanas stacijas priekšniecība izanalizēja darba ražības rādītājus un secināja, ka Otomāra Orbes dežūru laikā pēdējo gadu griezumā vidēji noslīcis vairāk neapzinīgo pilsoņu nekā citu glābēju maiņās. Un šajā konkrētajā gadījumā neviena cilvēktiesību instance nespētu iebilst pret Orbes kunga atbrīvošanu no viņam uzticētajiem pienākumiem.

Pašai ziedzīgais nemīlīgā dzīvokļa īrnieks, lai nebūtu jāatkārto tik apnicīgā doma par dzīvošanu akas dibenā, šorīt veltīja skatienu bērza stumbram pašā sētas vidū. Tas neatlaidīgi tiecās pretī debesīm, lai biedrotos ar bezdelīgām, kas dejoja pēdējos valšus ar odiem un bitēm augstu virs namu jumtiem.

Simtgadīgais koks bija viņa tuvākais domubiedrs visus pēdējos gadus, kopš Otomārs vairs neglāba sliktstos pilsoņus vai viņu pēcnācējus. Nereti no rītiem, izgājis pagalmā, viņš pieskārās bērza rūpuļainajai mizai uz varenā stumbra, novēlot kokam labu rītu. Bērzam viņš varēja uzticēt arī savas dvēseles noslēpumus, jo bija garantija, ka tie netiks izpausti. Protams, to nevarēja gaidīt no lielās mājas pārējiem iedzīvotājiem. Piemēram, klīrīgā Otilija viņu pat nicināja. Reiz, kad Otomārs ar šo sievieti pie durvīm saskrējās, tā aizrādīja, lai turpmāk viņu uzrunājot nevis par Otiliju, bet gan par Vinterfeldes kundzi.

Otomāram gan šķita viens pīpis, kā kaimiņieni uzrunāt, bet par savu aprobežotību viņš saņēma nosodošu skatienu.

“Tāda familiaritāte man nav pieņemama,” sieviete paskaidroja un aizcirta durvis deguna priekšā.

Teorētiski Otomārs zināja, kā izturēties pret sievietēm, jo, dzīvojot šajā namā četrdesmit gadus, viņam bija uzkrājusies pieredze par ģimenes cilvēku attiecībām.

Lielā, divsimt gadus vecā māja sevī glabāja pietiekami daudz piemēru, kā uzvedas precēti, pusprecēti vai tāpat vien kopā sametušies vientuļnieki. Skanēja dusmīgas balss, kliegzieni, spiedzieni, plīstoši trauki un logu stikli, skanēja klauvējieni naktī pie Otomāra durvīm, lūgumi ielaist pārnakšņot, un, ja viņš izrādīja līdzjūtību, tad no vīriem vai vīru kandidātiem nereti saņēma draudus par sieviešu ievilināšanu savā vecpuiša midzenī.

Protams, mājā dzīvo arī laimīgi cilvēki, bet tie bija aizņemti ar sevi un, pēc Otomāra domām, pārāk daudz smaidīja.

Ar siltu skatienu nopētījis savu klusējošo draugu pagalmā, Otomārs vēlējās to atkal apciemot. “Nu, vecais puika, kā jūties? Sarunājies ar mākoņiem? Par ko spriedāt? Vai nesolīja tev atsvaidzinošu dušu?” vīrietis jautāja, paskatījies bērza lapotnē, kas pārsniedza ēkas sesto stāvu. Tas, ka koks, iespējams, tērzēja arī ar pažobelēs sēdošajiem baložiem vai gudrajām, bet nekaunīgajām pilsetas vārnām, viņa neizraisīja greizsirdību. Orbes kungu vienīgi satrauca doma, ka vareno koku kaut kādu iemeslu dēļ varētu nozāgēt, jo viņš, kopš vairs neglāba neapzinīgos peldētājus, nodarbojās ar biznesu, kam bija nepieciešams kokmateriāls. Paldies Dievam, Latvijā darbojās daudz kokzāgētavu – visu kokmateriālu vēl pagaidām neizveda uz ārzemēm. Otomārs ar divriteni apciemoja gaterus un vienojās par tādu šķību un greizu dēļu galu

iegādi, kas nederēja ne galdu, ne krēslu izgatavošanai, par smalkām mēbelēm nemaz nerunājot. Otomāra rūpīgi apstrādāti, nopulēti pie sienas piekarināmi dēļiši ar tajos iededzinātiem dižu cilvēku domugraudiem tika nogādāti paziņam veikalniekam Arvim Vairim “Interesanto lietu bodītē” Kuršu ielā. Tad atklājās, ka pilsētā un tuvākajā apkaimē netrūkst stiprā dzimuma pārstāvju, kam par sievietēm ir nostabilizējušies uzskati, un tādēļ šie gaumīgie izstrādājumi ātri vien kļuva populāri. Gandrīz katram normālam vīrieša cilvēkam gāja pie sirds franču filozofa Voltēra vārdi: “Sieviete ir cilvēcīga būtne, kas ģērbjas, plāpā un izģērbjas.” Vai, piemēram, vācu dzejnieka Heineri Heines doma: “Sieviete vienlaikus ir gan ābols, gan čūska.” Labs pieprasījums bija arī produkcijai, kas pauda franču rakstnieces Simonas de Bovuāras uzskatu: “Par sievieti nepiedzimst, par sievieti kļūst.”

No veikaliņa plaukta ātri pazuda suvenīri ar Aleksandra Firstenberga teicienu: “Viss cilvēka rokās, bet cilvēks – sievietes rokās.” Tos lielākoties pirka cilvēces skaistākās daļas pārstāves, lai šo patiesību atgādinātu saviem sirdsāķīšiem.

Otomārs savam patumšajam dzīvoklim atstāja diženā dramaturga Džordža Bernarda Šova vārdus: “Sieviešu pazinēji reti ir optimisti.”

Stāvot pie spēcīgā bērza stumbra, vīrietis izteica cerību, ka kokam gandarījumu sniedz dvēselīgā komunikācija ar visu dzīvo radību uz zemes un debesīs, un viņam šķita, ka šodien bērza šalkoņā sadzird vārdus: “Sarunājoties ar putniem, vienmēr var kaut ko uzzināt par bezdelīgu bezgalību.”

Iespējams, dižais koks būtu turpinājis dialogu, bet ar gružu maisiņu rokā pagalmā iznāca allaž ar dzīvi un savu pensiju neapmierinātā visvecākā mājas iedzīvotāja Kumeliņtante. Viņai vārds bija Malle, bet visiem kaimiņiem tas šķita tik vecišķs un modernajai pasaulei neērts, ka izvairījās to lietot, lai kāds neiedomātos, ka arī viņi paši ir nepiedodami atpalikuši no dzīves straujā plūduma.

Kumeliņtante vispirms ar skatienu nomērīja šo dzīvās dabas majestātiski šalcošo apliecinājumu un bez ievada sacīja: “Šitentajā vietā vaidzēja iestādīt riktīgu bumbieri. Būtu vismaz kāds labums.” Tad viņa pacēla pie koka noliktā plastmasas konteīnera vāku, lai iemestu atkritumus.

Otomāram bija zināms, ka Malles vislielākā vājība ir konservēti augļi, tāpēc par atbildi tikai sāji pasmaidīja.

Sieviete priekšauta stūrī galanti izšņauca degunu un turpināja:

– Tomēr būtu skāde to likvidēt. Kā nekā dzīva radība vie’ i’. Pa ausu galam dzirdēju, ka šodien nākšot to zāgēt nost.

Sarunu biedrs tūdaļ satrūkās un visai skarbi noprasiņa: – Kur tādas blēņas Kumeliņmadāma saklausījusies?

– Cilēkam jābūt ar acēm un ausēm, – viņa augstprātīgi aizrādīja. – Vakar speciāla komisija te ieklīda, krietnu strēķi ar visādiem lieliem un maziem duramiem bakstīja mizu un sprieda, ka šitas koks sācis pūt, vēl dzīvam esot, un pēdīgais laiks pieņemt mērus.

– Pret viņiem pašiem vajadzētu pieņemt mērus! Mūsu bērzs ir pašā dzīves plaukumā! – Otomārs nekautrējoties pauda savu nostāju.

Vīrieša balss sašutumā bija skaļa, tādēļ atvērās otrā stāva logs, un tajā parādījās topošā mežsarga Aino izspūrusī galva. Puisis mācījās Lauksaimniecības akadēmijas pirmajā kursā un uzskatīja, ka par koku dzīvi tagad zina visu. – Bērzs nav vainīgs, ka jaunajai katlumājai trūkst šķeldas! – viņš sauca. – Šiem slinkums iztīrīt ceļmalas grāvjus no alkšņiem, tāpēc siro pa pilsētas pagalmiem dižkoku medībās! Orbes kungs, ja kas, būšu jūsu sabiedrotais dabas aizsardzībā! No blakus mājas pagalma jau pazudusi simtgadīgā kļava, kas nevienu netraucēja. Šie huņņi netiks cauri ar veselu ādu!

– Fui, skaitās students, bet lamājas kā fūrmanis! – iesaucās Kumeliņtante.

– Lūdzu, paklusējiet, kundze! Te notiek cīņa nevis par kokiem vien, bet arī par uzskatiem! – Aino nepadevās. – Orbes kungs, vai jūs zināt, kā jācīnās ar šo ordu?

– Kā ta'! Mans vecais ar' tik ilgi runāja par saviem uzskatiem, līdz kāda palaistuve šo nocopēja kā mencu bulli. – Kumeliņtantes balsī ieskanējās rūgtums.

– Paldies, puis, – Aino atbalstam atsaucās bijušais slīcēju glābējs, jo viņa atmiņā uzplaiksnīja gan avīžu raksti, gan fotogrāfijas par organizācijas *Greenpeace* darbību. Šie uzņēmīgie cilvēki pieķēdēja sevi pie naftas urbšanas platformām jūrā un pie degvielas pārvadātāju tankeriem. Entuziasti sala vējā, badojās, cieta slāpes, bet nepadevās, jo garu stiprināja pārliecība, ka zaļā pasaule jāglābj no cilvēces nemākulīgās un egoistiskās rīcības.

Bet Kumeliņtante, paudusi nicinājumu pret blēdīgiem uzskatiem vispār un paziņojusi, ka nemūžam savam Ernestam nepiedos šito vardarbību, pazuda tumšajā

durvju četrstūrī. Rīta saule, šķiet, to vien gaidījusi, tūdaļ pacēlās pāri namu jumtiem un noglāstīja bērza galotni.

– Ja arboristi ieradīsies, nofilmēšu viņu darbošanos no alfas līdz omegai un publicēšu jūtūbē un tiktokā! – apņēmīgi izlēma Aino un aizvēra logu.

Otomārs palika viens un papliķēja pa bērzu. – Turēsīties, vecais draugs! – Vārdi izskanēja tik pārliecinoši, ka tos izdzirdēja pagalmā ienākusī Vinterfeldes kundze.

Vīrietis nepievērsa uzmanību smailpapēžu kurpju asajiem atsitieniem pret apaļajiem bruģakmeņiem. Otīlijas seja atgādināja galvenās varones vaibstus kādā sengrieķu traģēdijas uzvedumā. Sievietes rokās prozaiski šūpojās firmas maisiņš ar aicinājumu “Ēd veselīgi”. Tajā bija biežpiena plātsmaizes gabals brokastīm.

Lietišķi nokremšļojies un nogaidījis, kad izaicinošā būtne ieies savā dzīvoklī, Otomārs atstāja pagalmu, lai sagatavotos dienai, kas rādījās būt diezgan izšķiroša. Viņš pat atcēla rīta rosmi, kuras dēļ bija iznācis svaigā gaisā. Muskuļus varēs vingrināt pēc tam. Vispirms jāaizstāv klusējošais draugs un domubiedrs.

Pēc pāris stundām Otomārs pilnā ekipējumā apņēmīgā solī pienāca pie bērza un, pakāpies uz atkrituma konteineru kaiju notašķītā vāka, satvēra pirmo zaru un vienā rāvienā uzdabūja savu ķermeni augšā. Necik viegli tas nenācās, jo vīrieša uzkabē ietilpa ar pārtiku piebāzta mugursoma, no kuras izaicinoši rēgojās maizes kukulis, pie jostas šūpojās trīslitrīgs plastmasas ūdens trauks un soma ar pirmās nepieciešamības higiēnas līdzekļiem, kurā vietu bija atraduši arī pamperi pieaugušajiem. Īpašu akcentu mantu klāstam piešķīra pār plecu pārliktā

metāla ķēde, kuras posmi bija mazā pirkstiņa resnumā, un tajā šūpojās mierlaika piekaramā atslēga.

Ievilcis elpu, Otomārs sakārtoja naģeni un turpināja kāpt augšup, līdz skatienam vairs netraucēja ne namu jumti, ne skursteņi. Kā paredzēdams bērzs tur bija izveidojis paplatu žākli, kurā vīrietis varēja iesēsties gandrīz tikpat ērti kā zobārsta krēslā.

Par laimi, visā kāpšanas laikā pagalmā neparādījās neviens ziņkārīgs kaimiņš un neizkliedza dažādus padomus vai piezīmes. Galu galā bija jāņem vērā, ka arī ceturtdienās, gluži kā pārējās dienās, cilvēkiem lielākoties nākas būt darbavietā.

Otomārs nošķaudījās, jo svaigās bērza lapas glāstīja seju un kņudināja degunu. Vispirms viņš pastiepās, lai resnākam zaram uzkārtu mugursomu un ūdens trauku, tad noņēma pār plecu pārmesto ķēdi. Aplīcis ķēdi sev apkārt, stingri apjoza to arī ap stumbru un saslēdza ar kilogramu smagu piekaramo atslēgu.

“Nu, zeļļi, bērzu jūs dabūsiet tikai komplektā ar manu būdīgo rumpi. Redzēs, kā jūs īstenosiet savu plānu,” Otomārs gandarīts nodomāja, pievērsis skatienu pagalmam, it kā tur jau stāvētu nevēlamie ciemiņi ar motorzāģiem. Viņš ieraudzīja, ka atveras Aino istabas logs. Vīrieša rokās bija videokamera.

– Uz priekšu, tēvu zemes dēli! – Aino iesaucās, lai vēlreiz apliecinātu, ka no šī brīža abi ir vienotā frontē.

– *No pasaran!** – Otomārs atcerējās un tādā kā plēsīgā smaidā parādīja zobus. Tad, pastiepies pēc mugursomas, izņēma trīs grāmatas, ko pēdējā bibliotēkas apmeklējuma

---

* Viņi netiks cauri! (*Spāņu val.*)

laikā bija ieraudzījis koridora plauktā, kuru piepildīja pilsoņi, kas vēlējās atbrīvot savus dzīvokļus no “liekiem krāmiem”. Brīdi grāmatas pasvārstījis rokās, koka aizstāvis izlēma, ka pievakarē, kad iespējamās intervijas ar mājas iedzīvotājiem būs beigušās, viņš no pagātnes domātāju darbiem lasīs Aristoteli. Lai Voltērs un Imanuels Kants pagaida savu kārtu.

Tomēr kāds no lielās mājas kaimiņiem bija tik apzinīgs, ka, stundas ceturksni vērojot, lapotnē tik tikko pamanāmo Otomāru, uzskatīja par savu pilsoņa pienākumu informēt varas iestādes, jo kas gan notiks, ja šim neprātīgajam iedomāsies sekot arī pārējie iedzīvotāji? Ļoti iespējams, ka tādā gadījumā sāksies zināma patvaļa. Taču modrajam zvanītājam neveicās, jo policijas iecirkņa dežurantam tobrīd pēkšņi šausmīgi iesāpējās zobs un viņš pameta posteni, lai pārskrietu pāri ielai un aptiekā iegādātos ibumetīna tabletes.

Pēc neatbildētu zvanu sērijas krietnais pilsonis lakoniski secināja: – Bardaks.

Vilšanos mazliet remdināja apņēmība ziņot arī par policijas darbinieku bezatbildību.

Izvanījās Otomāra telefons. Mobilais vēstīja, ka kaut kas sakāms biznesa partnerim Arvim Vairim.

– Čau, pāriniek, radusies maza problēma. Bodītē aizvien biežāk tiek pieprasītas plāksnītes, kur būtu kāds vārds teikts par vīriešiem, – ziņoja biznesmenis.

– Pāris dienu pacieties, man ir neatliekama misija. Pasaki nepacietīgajām dāmītēm, ka viņas var veikt priekšapmaksu un tukšā nepaliks, – Otomārs atbildēja, jo arī viņam galu galā sirds vietā nebija akmens.

– Tomēr mēģini to misiju beigt tempā. Bizness negaida! – teica “Interesanto lietu bodītes” īpašnieks un sarunai pielika punktu.

“Būs jāpašķirsta Aristotelis, varbūt viņš kaut ko būs secinājis par mums, vīriešiem,” nodomāja bērza aizstāvis, bet tajā brīdī pagalmā ienāca trokšņainu ekskursantu grupa.

– Lūk, patlaban jūs redzat divdesmitā gadsimta sākumam raksturīgās īres mājas, kas veido noslēgtu pagalmu, – pārlicinoši sacīja ekskursijas vadītāja, ar rokas vēzienu iezīmēdama plašu apli, taču raibais interesentu bariņš visi kā viens jau bija pievērsuši skatienus gandrīz vai pašā bērza galotnē sēdošajam individam. Tūdaļ arī atskanēja pamatoti jautājumi grupas vadītājam.

– Nemācēšu paskaidrot. Iespējams, tas ir kādas jaunas izdzīvošanas akcijas dalībnieks, – sievietē atbildēja.

– Vai kaut kas līdzīgs šovam “Kaili un nobijušies”, ko rāda televīzijā? – savu variantu piedāvāja puisis, ar telefonu fotografēdams interesanto objektu.

– Bet kāpēc viņam ir ūdens un mugursoma ar pārtiku? – iebilda slaida meitene, pavērsusi savu *Samsung* pret Otomāru.

No mājas iznāca bārdains vīrs, stumdams bērnu ratiņus, kuros gulēja noskrubis maiss ar džinkstošām pudelēm.

– Ko brīnās? Cilvēks meklē klusumu, – viņš īgni noburkšķēja.

Tāds paskaidrojums ekskursantus neapmierināja. Bet viņi tūdaļ bija spiesti pāiet malā, jo caur arku pagalmā iebrauca koksnes smalcināmais agregāts, kuram sekoja

ar siksnām un alpīnistu piederumiem apkārušies arboristi, stiepjot motorzāģus *Husqvarna*.

– Pamūk, pamūk! Atmežošanas darbi! – brīdināja palīgstrādnieks ar dūralumīnija kāpnēm pār plecu.

– Viens no jūsējiem tur augšā jau sēž! – kāds ekskursants uzskatīja par vajadzīgu pavēstīt.

– Tas nav nekāds mūsējais! Sazin kas tas par mēnes-sērdzīgo! – iebilda pirmais koku amputētājs.

Otrais, beidzot arī pamanījis zaru žāklī neiederīgu personu, pavēlēja: – A nuka, fiksi zemē!

Otomārs, ieturējis kārtīgu pauzi, paziņoja: – Koku slepkavība nesaskan ar maniem morālajiem principiem!

Abi zāģētāji saskatījās. Kaut ko tādu viņi savā darba mūžā dzirdēja pirmo reizi. – Kādi tad ir tie jūsu principi? – viens no arboristiem izsmējīgā tonī noprasīja, jo viņam bija skaidrs, ka darīšana ir ar individu, kam bēniņos caurvējš.

– Pirms nozāģē koku, padomā, vai kādu esi iestādījis! – Otomārs no savām sarga pozīcijām sludināja.

Arborists ātrumā neattapa atbildēt, toties skaidri zināja, ka tāda punkta par domāšanu darba līgumā nav. Tāpēc noprasīja: – Vai tu vispārīgi kaut ko jēdz no mūsu darba?

Otomārs neatbildēja uz šo, viņaprāt, mulķīgo jautājumu, bet uzsauca: – Ei, tu vēl neesi pateicis paldies, ka reiz tevi, sīko, izvilku no ūdens!

Šie vārdi nez kāpēc sadusmoja vīrieti ar motorzāģi, un viņš izaicinoši nosplāvās.

Pagalmā atkal parādījās mājas iedzīvotājs ar bērnu ratiņiem. Šoreiz tie bija tukši, toties vīra rokā bija

pusizdzerta alus pudele. Sajuzdams solidaritāti ar Otomāru kokā, viņš brigādei teica:

– Veči, necepieties, es viņu pazīstu. Tas tur kokā ir no mana *podjezda*. Šis izdomājis protestēt pret nenormālajām šņabja cenām!

Arboristi šai informācijai nenoticēja un izlēma zvānīt priekšniekam. Tas nobļāva, ka cilvēku nokabināšana no kokiem ietilpst pašarnieku funkcijās un lai līdz darbības beigām šķeldas krava būtu nogādāta pēc adreses.

– Nu, kamēr pašarnieki nocels šo fruktu, aizrullēsim līdz ielas galam pie tā oša, kas arī jānogāž, – pirmais arborists priekšniecībai piedāvāja loģisku rīcības plānu.

– Davai, tinieties! – šefs mobilajā telefonā pavēlēja, un arboristu komanda reizē ar ekskursantiem atstāja pagalmu.

Kaimiņš saudzīgi ielika ratiņos izdzerto alus pudeli un, gandarīts atraugājies, augšā sēdošajam noprasīja: – A kas par štelli? Vai ar kādu salīgi uz pāris polšiem?

– Nē, vienkārši netraucēts gribu palasīt Aristoteli, – Otomārs nopietni atbildēja.

Nolēmis, ka vīrs ar savādo familiju ir vietējais auto-skolas vadītājs, sarunu biedrs daudznozīmīgi noteica: – Ā-ā. Klārs. Bez *pravām* uz ielas labāk nerādīties.

Tad, dungodams dziesmu par mazo mērkaķīti, iegāja kāpņu telpā.

Brīdi paklausījies bērza galotnes nesteidzīgajā sarunā ar lēno vēja brīzi un ērtāk iegrozījies ķēdē savažotos plecus, Otomārs Orbe izņēma no mugursomas grāmatu “Nikomaha ētika”.

“Vai spēšu izprast antīkā prātnieka domu dziļumu?” Otomārs nodomāja un uz labu laimi atšķīra sējumu.

“... nav pilnīgi laimīgs tas, kura izskats ir pretīgs vai kuram ir zema izcelšanās, vai arī kurš ir vientuļš un bez bērniem; varbūt vēl nelaimīgāks ir tas, kuram ir nekrietni bērni vai draugi vai arī tie, būdami krietni, miruši...”

Vīrietī šī vienkāršā patiesība izraisīja zināmas negācijas, grāmata izslīdēja no pirkstiem un, plīvodama kā balts balodis, nolidoja lejā.

“Sasodīts!” Otomārs nodomāja. “Kāpēc uzšķīrās tieši tajā vietā? Kāpēc par ētiku nevarēju palasīt kaut kur bišķi tālāk?”

– Hei, ko mētājas ar makulatūru? – no apakšas atskanēja aizvainota vīrieša balss. – Kas notiek? Vai domājat protestēt pret apkārtnes attīrīšanu no bīstamā stāvoklī esošiem kokiem?

– Kas tur runā? – atskanēja jautājums no koka galotnes.

– Pilsētas labiekārtošanas dienesta vadītājs Signis Spraudiņš! – Vadītājs bija pieradis vienmēr iepazīties oficiāli. – Kāda velna pēc jūs tur tupat?

– Tāda ir mana garīgā nepieciešamība! – atbildēja bērza aizstāvis, nevēlēdamies atklāt visus savas rīcības motīvus.

Saprazdams, ka atkal nācies saskarties ar kārtējo dīvaini balamuti, Spraudiņa kungs savam skārienjutīgajam darba instrumentam maigi uzsita ugunsdzēsēju dienesta telefona numuru un paziņoja, ka tajā un tajā adresē kokā sēž nesaprātīgs indivīds un negrasās to pamest.

– Lai vēl pasēž, mums visas mašīnas izsauktas uz meža ugunsgrēku pilsētas pierobežā! – atbildēja dispečers. Viņa vārdi bija saklausāmi arī bērza galotnē.

Lai negaidīti uzradušos sarunu biedru kaut kā nomierinātu, Otomārs miermīlīgi sacīja: – Jūs varētu būt tik laipns un padot manu Aristoteli.

Par atbildi opozīcijas pārstāvis apliecināja savas angļu valodas zināšanas ar lakonisko vārdu *fuck* un zvanīja policijas iecirknim.

– Aļļooo... – atsaucās dežurants, kas no trīskāršās ibumetīna devas bija kļuvis visai dziļdomīgs.

Spraudīna kungs atkārtoja savu sakāmo, vien apsūdzības runā nomainījis frāzi “nesaprātīgs indivīds” pret lietvārdu “stulbenis”.

Policijas pārstāvis, noklausījies kvēlā tonī izskanējušo informāciju un nospriedis, ka darīšana ir ar kādu iereibušu un garīgi nenosvērtu pilsoni, strupi atbildēja: – Gaidiet!

Labiekārtošanas darbu speciālists nepaguva apsvērt šī vārda zemtekstu, jo šoreiz zvanīja viņam. Satraukta sievietes balss ziņoja, ka kantorī ieradusies negaidīta VID inspekcija.

Nolamājies otro reizi, vadītājs nozuda arkas tumšajās skavās. Vairāk nekā stundu Otomārs baudīja mieru un klusumu, tad izdzirdēja, ka atgriežas arboristu komanda ar šķeldas smalcinātāja agregātu. Šoreiz vīri bez vārdiem kāpa kokā, un kašķīgi ierēcās abi *Husqvarna* motori. Lejup krita bērza zari, un mājas logos parādījās kaimiņu sejas.

“Vai tiešām vismaz kāds nenāks mani atbalstīt?” Otomārs prātoja, skaidri redzēdams, ka nevienas durvis neveras. Mierinājumu sniedza vien apstākļi, ka Aino no sava loga notiekošo sācis filmēt.

* * *

Pēc stundas pie stumbra pieķēdētais vīrietis joprojām sēdēja bērza strupajā žāklī virs nama jumta un skatījās jūrā, jo pirms daudziem gadiem pa šo saulē mirdzošo plašumu ar kuģi svešumā bija devusies viņa vienīgā mīlestība – brūnacainā meitene.

Visi pārējie zari – gan virs Otomāra, gan zem – bija nozāģēti un, pārtapuši šķeldā, smaržoja smalcinātāja kravas kastē, bet koks atgādināja smagi ievainotu karavīru, kas draudīgi pacēlis amputēto roku stumbeņus. Aristoteļa grāmata ar sengrieķu domātāja izsmalcinātā prāta augļiem, darba apavu sabradāta, gulēja pie paša stumbra.

Motorzāģu un šķeldotāja rūkoņa beidzot apklusa. Otomārs izdzirdēja arboristu novēlējumu: – Nu tad kluknē tālāk! Tik un tā mēs tavu bērzu novāksim!

Vīrietis izslaucīja no acs zāģskaidas putekli, kas traucēja skatīties debesīs šaudīgo bezdelīgu zibeņos un uz bezgalīgi zilo jūru līdz pat pašam apvārsnim.

Pēc krietna laika sprīža pagalmā iznāca Otīlija ar biezi-piena plātsmaizi maisiņā.

– Nokāpiet lejā. Ar tukšu vēderu neviens nav karotājs, – viņa sacīja, pienākusi pie izkropļotā stumbra.

– Paldies, palikšu augšā. Vēl misija nav galā, – Otomārs Orbe strupi atteica.